

Всесвітня історія спорту

Леонід Чернов

Передмова

Авторові цієї історичної праці доводилося бачити за своє життя безліч всяких історій, але толкової історії спорту автор досі не бачив. Зважаючи на це, автор і вирішив цією історичною працею утерти носа нашим історикам. Хай не ображаються шановні вчені: це конче потрібно.

Підручника цього складено за історичними джерелами і просто з голови. Всім секретарям житлокоопів, спецам і знавцям різних історій, автор складає щиру подяку.

Вступ

Слово "історія" – слово грецьке. Що воно означає, знає кожна освічена людина, не виключаючи навіть помбухів. Історії бувають брудні, веселі, тяжкі і таке інше. Майже кожній фізкультурній людині доводиться часом зітхати: – От ускочив в історію!

Це історія елементарна, а судді називають її чомусь аліментарною. Кожний примірник такої історії коштує дуже дорого: не менше однієї третини заробітку.

Передісторична доба

Ця варварська епоха з причини некультурності майже не залишила після себе слідів. Передісторичні люди були страшеними егоїстами: весь свій вільний час вони витрачали на полювання, грабунки, розбій та інші прилюдні розваги. А коли яка-небудь передісторична людина казала, що незручно не залишати після себе жодних слідів для майбутніх істориків, веселі дикуни відказували так:

– Чому ж то незручно? Адже ж письменства ми ще не маємо, а Гутенберг винайде свій друкарський верстат тільки в середині XV століття. Наша хата скраю.

Проте можна догадуватись, що фізкультурна справа стояла за тих часів дуже високо, хоча й мала незвичні для нас форми. Найбільш розповсюдженою була така форма: фізкультурно настроєний передісторичний товариш хапав передісторичну ломаку, підкрадався ззаду до передісторичного сусіда і гатив його прямо по голові. Сусід крякав і затихав навіки. Грім оплесків і сусідська жінка були для переможця скромною нагородою.

Це називалось спорт індивідуальний. Колективні змагання полягали в тім, що збірні команди грабували найближчі селища, залицялись до чужих жінок, ганялись за передісторичними горобцями і боялись мамонтів.

Античний світ

Єгиптяни розважалися здебільшого пірамідами, лабіринтами та фараонами, а вавилоняни "столпотвореннями" – так що їм було не до спорту.

Дійсний розквіт фізкультури почався за часів Греції та Риму.

Греки в антрактах між перськими війнами та вакханаліями влаштовували, не шкодуючи величезних витрат, Олімпійські ігрища: бігали наввипередки, билися навкулачки, кидали диски, скакали на конях. Переможці діставали в нагороду лаврові

вінки; на прилюдних випивках – почесні, а в бою – найнебезпечніші місця. Останнє їм дуже не подобалося.

– Хоч ми і стародавні греки, – казали вони, – а помирати не хочемо. Ще рано. Маємо право жити до самих середніх віків!

Один старий фізкультурник Діагор дістав підряд сім почесних вінків і, не знаючи, що з ними робити, відкрив приватну крамничку ("Продаж лаврового листа – просте Т-во "Діагор і К°"). Але, полаявшись з фінінспектором, "впав в нічтожество" й помер (792 року).

Середні віки

Не встигли греки з римлянами як слід розгулятися, як несподівано наступили середні віки. Фізкультурна спадщина перейшла до феодалів та лицарів.

Улюбленим спортом того часу були турніри. Позакохувавшись до нестями в прекрасних панн, лицарі збиралися десь біля замку, одягали на себе величезні самовари (так званий панцир) і во славу зоряних очей починали штрикати один одного списами. За переможеного вважався той, хто наприкінці бою мав у череві найбільшу кількість дірок. Червона троянда прекрасної пані була нагородою для переможця. Переможений задовольнявся думкою, що зустрінеться зі своєю дамою на тім світі. Переможець же не ловив ґав тут, на цій грішній землі (аліментів тоді ще не було).

Наприкінці середніх віків великий успіх мало мореплавання. Хоробрі лицарі найшли собі Колумба, відкрили під його керівництвом Америку; потім, повернувшись до Європи, пішли в езуїти і від того повиздыхали, не забувши перед тим влаштувати гучне фізкультурне свято, так звану Варфоломієву ніч (1572).

Русь

Фізкультурники цієї доби відомі в історії під назвою "добрих молодців", а спортивні змагання вони називали "междоусобіями". Вуста вони мали "сахарні", а брови – навпаки – "соболініе".

Особливо відзначався розвитком спорту "Господін Великий Новгород" (по-нашому – гражданин Новгород), бо часто влаштовував так зване "вече" – змагання на першість вокальних та "скулодробительних" даних.

Згодом до справ фізкультурних взялися царі: Іван Грізний – підіймання живої ваги вгору (на шибеницю); Петро Перший – вправи зі славнозвісною "дубинкою"; Катерина Друга – французька боротьба "до результату". Микола Другий здобув собі слави головним чином умілою організацією масового бігу на далеку відстань (Ходинка).

Україна

Фізкультурна справа в Україні завше стояла дуже високо. Тут мала велике розповсюдження так звана боротьба за волю.

За старих часів – запорізька голота, а згодом – гайдамаки (1768) з охотою влаштовували спортивні змагання з польськими і власними панами.

Пани великої втіхи від тих змагань не мали.

Передреволюційні часи

Революціонери цієї доби з усіх галузей спорту найбільше любили кидання бомб.

Цар, цариця, міністри й губернатори дуже ображалися.

Післяреволюційні часи

Після революції найулюбленішим спортом нашого громадянства є... Але чого про це писати. Підіть самі на спортмайдани, на околиці міста, гляньте на річку, підведіть очі до неба, зазирніть на вашу житлокоопівську кухню, подивіться на трамвай і матимете точне уявлення про спорт наших часів.

("Червоний перець", № 9, 1927 р.)